

Un număr vechiu 6 lei

CURIERUL JUDICIAR

DOCTRINĂ — JURISPRUDENȚĂ — LEGISLAȚIUNE — ECONOMIE POLITICĂ — FINANȚE

Director: N. C. SCHINA, Președinte la Curtea de apel București

Secretar: VIRGIL ANGHELOVICI

Doctor în drept de la Paris, magistrat

Redactor-proprietar: I. S. CODREANU

Licențiat în drept și științe de Stat, avocat

ABONAMENTUL

Pe an, în România	100 lei
6 luni	50 »
3 luni	25 »

APARE ODATA PE SAPTAMANA
sub direcțiunea unui comitet

Abonamentele se plătesc totdeauna înainte

Redacția & Administrația
București, CALEA RAHOVEI, 5

Lângă Palatul Justiției

= TELEFON 13/29 =

SUMAR

— Munca și priceperea ca criteriu de avansare în magistratură, de d-l J. Ionescu-Dolj, procuror general la Curtea de apel din București.

— Circulara Consiliului Superior al magistraturei, trimisă prin Ministerul de Justiție, tuturor instanțelor judecătorești, prin care le invită a înființa registre în care să se treacă anume numărul hotărârii care s'a redactat personal de fiecare judecător.

— Fundamental și izvoarele dreptului public român (urmare) de d-l N. C. Schina, președinte la Curtea de apel din București;

— Contribuțiuni la o reformă a Codului penal de d-l I. B. Georgescu, *Bibliografie*: Publicarea *Prefaței* acestui volum;

JURISPRUDENȚA:

— Tribunalul Ilfov secția III: Dinu Stolojan, Gr. Filipescu și alții cu Isidor Gutman și Georgescu-Fucra. (Care este principiul fundamental din care s'a născut Decretul-lege 1480/917 și în ce anume cazuri urmează a-și produce urtele și excepționalele lui efecte?);

— Trib. Gorj: Felix Pogoreltz face contestație pentru scoaterea de sub administrația statului a niște avere. (Croatii au dreptul de a fi considerați ca supuși ai unui Stat aliat și de a face contestațiune pe baza Decretului-lege 3603/918 dat pentru interpretarea și completarea Decretului-lege 1480/917. Deși convențiunile încheiate prin bună învoială în timpul ocupațiunii sunt valide, totuși ele intră sub dispozițiile Decretului-lege 3603/918, atunci când puterea ocupantă a intervenit la confecționarea actului).

Rezumatele jurisprudenței Curței noastre de Casație

— Casația I: No. 1. Contract de misiune. — Obligația misiunii. — Când are drept la comision. — No. 2. Legea măsurilor excepționale. — Contract de închiriere. — Spor de chirie. — Reducere pe baza legii măsurilor excepționale. — Pedepsirea proprietarului la amendă. — Caracterul penal al acestei amende. — Nerecetroactivitatea legilor. — Art. 35 legea măsurilor excepționale comb. cu Art. 1 Cod civil.

— Casația II: No. 1. Opoziție. — Dacă partea care a răspuns la strigarea priceii sale și în urmă s'a retras, fără a se apăra, mai are drept de opoziție? — Soluție negativă. — Art. 182 pr. penală și 148 pr. civilă. — No. 2. Contravențiune. — Proces-Verbal dresat de verificatori de măsuri și greutăți. — Dreptul acordat acestor funcționari de a investi direct instanța penală cu judecarea contravențiunilor constatate de dânsii. — Art. 1 din Legea pentru aplicarea sistemului metric de măsuri și greutăți și art. 290 din Reg. acestei legi.

— Casația III: No. 1. Comisie de apel. — Compunerea ei cu administratorul financiar ca delegat al fiscalului. — Legalitatea constituției. — Art. 11 legea const. contrib. directe. — No. 2. Recurs în Casație. — Termen. — Obligarea recurentului a produce dovada până la ziua înfățișării că recursul l'a făcut în termen. — Art. 53 din legea org. a Curții de Casație.

Munca și priceperea ca criteriu de avansare în magistratură

Consiliul superior al magistraturei, prin organul Ministerului de Justiție, a adresat de curând o circulară tuturor instanțelor judecătorești, după care șefii diferitelor instanțe — dela Curtea de apel până

la judecătoria — sunt obligați să înființeze registre în care să se treacă numerile tuturor hotărârilor judecătorești, redactate de magistrați, aceasta — spune circulara — pentru ca munca depusă să servească Consiliului „ca criteriu la avansări“.

Această măsură, prin esența ei democratică, constituie, cu drept cuvânt, un mare eveniment pentru lumea judecătorească. E un desiderat pe care magistratura de toate gradele îl exprimase de mult și azi îl vede realizat. Nu se poate tăgădui că și până acum aceste criterii — munca și priceperea — au fost luate în considerațiune la numiri și avansări, dar azi prin modul cum sunt organizate, însemnează că li se decretează oficial locul de onoare între celelalte criterii; și aceasta este ceea ce trebuie să ne bucure.

Magistrații vor ști de acum că munca lor nu va mai trece neobservată și că va găsi un ecou sigur acolo sus..., unde trebuie!

Această dispozițiune, pe care n'o putem privi de cât ca o profesiune de credință sau ca un program de muncă, face onoare atât Ministrului, care o impune printr'o circulară, cât și Consiliului superior al Magistraturei și sperăm că de acum nu se va mai zice și la noi: *qu'il y a de juges qui travaillent et d'autres qui avancent!*

Dăm în extenso această importantă deciziune a Consiliului:

Copie după deciziunea Consiliului superior al magistraturei dela 23 Iunie 1919

Domnule Ministru,

În baza art. 31 și 33 din regulamentul de privighere al magistraților, cari dau dreptul Consiliului superior al magistraturii să culeagă orice informațiuni și științe asupra activității și aptitudinilor magistraților de orice grad, spre a-i înlesni întocmirea listelor relative la numirile și înaintările în funcțiunile inamovibile;

Și, fiind autorizat de Consiliu, am onoare a vă ruga să binevoiți a atrage atențiunea d-lor inspectori judecătorești asupra următoarelor desiderate ale Consiliului, pentru viitor și chiar pentru trecut cât va fi posibil:

1. A se pune în vederea șefilor de servicii în fiecare secțiune ale Curților de apel și tribunale de a ține un registru în care se vor trece numerele deciziunilor sau

sentințelor cu cari fiecare magistrat a fost însărcinat a le redacta, cum prevede legea organizării judecătorești, bine înțeles care hotărâri date asupra fondului, iar nu acelea prin care se resping pur și simplu acțiunile, opozițiunile și apelurile ca nesustinite.

2. Să controleze depe acele registre sau alte indicațiuni, câte hotărâri au făcut fiecare magistrat de orice grad și modul cum sunt redactate, spre a se putea, din cetirea rapoartelor inspectorilor, să se controleze și de Consiliu activitatea și meritele fiecărui magistrat, unii în raport cu alții.

3. Să controleze intrările în ședință ale tuturor magistratilor, și dacă cauzele cari i-au împiedicat de a participa la judecata regulat și zilnic, unii mai puțin decât alții, sunt ori nu justificate.

4. În special, la parchete și cabinetele de instrucție, modul cum se fac anchetele și instrucțiile afacerilor penale, cum se redactează rechizitoarele și ordonanțele, cum se pun concluziunile scrise și orale.

5. Și, în genere, să se menționeze în rapoartele d-lor inspectorii, pentru toți magistrații, în ce direcțiune își manifestă aptitudinea lor profesională spre a se putea aprecia și de Consiliu pentru ce funcțiune pot fi recomandați, unii în raport cu alții.

6. Acelaș control să se exercite și la judecătoriile de ocoale, în raport cu obligațiunile impuse prin legea lor organică.

Cu această ocaziune mă simt dator, Domnule Ministru, a vă declara, cu asentimentul colegilor mei, că ceea ce a determinat Consiliul a face acest demers pe lângă d-voastră a fost numai dificultățile ce le întâmpină la formarea listelor de prezentare, a căror bază, după legea organizării judecătorești, este meritul magistraților, iar nu numai vechimea lor, fie în grad, fie în magistratură.

Că, Consiliul nu este animat decât de dorința de a avea cât mai întinse informațiuni spre a putea face recomandările cele mai bune dintre toți magistrații cei mai merițiți.

Că, prin acest demers, Consiliul nu voiește câtuș de puțin a aduce vreo jignire amorului propriu al magistraților — controlori sau de controlat — fiind condus numai de dorința de a avea la îndemână cât mai multe elemente de apreciere asupra fiecărui magistrat în parte, spre a-și putea astfel îndeplini sarcina delicată ce i-o impune legea, alături de d-voastră ca ministru și în acelaș timp ca participant în acest Consiliu.

Primiți, Domnule Ministru, asigurarea distinsei mele considerațiuni.

Al. D. Dobricianu

Președintele Consiliului superior al magistraturii

Din ansamblul dispozițiilor circulărei, transpiră într'un mod elocvent dorința pentru Consiliu de a evidenția munca și priceperea.

Nici nu se putea un criteriu mai sigur și mai potrivit, căci numai prin muncă se poate forma magistratul și de altfel cariera noastră nici nu se poate concepe, fără o muncă intensă și continuă.

Munca a fost în totdeauna o coroană de cinste pentru om; ea numai îi împrumută acea aureolă de seriozitate. Marele filosof englez Carlyle a spus că «o însemnătate nesfârșită e în Muncă» și că «un om se desăvârșește pe sine însuși muncind»; iar în altă parte că «cea din urmă Evanghelie pe lumea această este: *cunoașteți munca ta și fă-o*¹⁾».

Ca vechiu partizan al acestor principii, am cre-

dința că această dispoziție va forma începutul unei noi epoci pentru magistratură: epoca independenței pe care o dă siguranța în respectul muncii îndeplinite.

În această convingere, am ținut să nu las nerelevată circulara Consiliului și să spun colegilor, că de acum înainte orice legende trebuie să dispară, că crezul nostru—ca și al vechilor călugări cari spuneau că: *laborare est orare*—trebuie să fie numai în muncă.

Prin muncă însă nu înțelegem acea muncă aparentă pe care francezul o caracterizează așa de bine prin expresiunea «*les à peu près*» și pe care unii caută s'o valorifice singuri în toate părțile, dar pe cari nimeni n'o vede; ci acea muncă conștiincioasă, liniștită, continuă și rodnică care se recomandă prin ea însăși și nu are nevoie să fie trâmbițată.

I. Ionescu-Dolj

Procuror-general al Curții de apel
din București

Fundamentul și izvoarele dreptului public român *)

În continuarea precedentelor articole, urmând a analiza pe cât va fi posibil mai complet și documentat, izvoarele dreptului nostru public, pentru a putea stabili în urmă valoarea lor juridică și politică, ne vom referi, ca și în trecut, la experiența, teoriile și opiniunile publiciștilor specialiști în materia ce am întreprins a trata ¹⁾.

Constituțiunea din 1791, pe care de altfel Ludovic al XVI-lea n'a primit-o de cât silit, a avut o aplicațiune trecătoare. Conflictul s'a produs atunci când regele a refuzat să sancționeze legile adunării legislative contra emigraților și preoților neasemenați și când regele, față de situația precară în care se găsea, ceruse încă și ajutorul suveranilor străini pentru ca să restabilească în Franța vechiul regim. Prin revoluțiunea de la 10 August 1792 poporul a pus însă capăt monarhiei, organizând republica, în care a încredințat puterea executivă unui consiliu executiv provizoriu și a convocat o Convențiune și adunare constituantă, pentru a da Franței o nouă Constituțiune.

Convențiunea odată întrunită, proclamă republica la 22 Septembrie 1792. Având de luptat însă contra invaziunii străine și anarhiei interioare, Convențiunea s'a crezut silită să deroage de la principiile din 1789 organizând „Guvernul revoluționar”. Violând prin aceasta principiul separațiunii puterilor, a centralizat în mâinile sale nu numai puterea legislativă, dar și puterea executivă și judecătorească. Pe cea legislativă o exercita prin *Consiliul executiv*, ales de acest guvern, pe care l' supraveghea prin *Comitetul siguranței generale* și prin *Comitetul de salvare publică*. Puterea judecătorească se exercita prin tribunale revoluționare, ce erau controlate de aceleași comitete, și în afară de acestea și de reprezentanți cu anumite misiuni.

*) A se vedea *Curierul Judiciar*, No. 6 și 7/1919.

¹⁾ Autori citați și consultați:

C. Disescu, *Dreptul Constituțional*;

O. Urban, *Le droit Constitutionnel de la Belgique*;

A. Esmein, *Element de Droit Constitut onnel*;

H. Nezdard, *Droit public francais*;

Ed. Bouquet, *Dictionnaire de la Politique*;

N. Dascovici, *Revocabilitatea și nulitatea actelor judiciare, administrative și politice*.

Coumoul, *Pouvoir judiciaire*.

1) Toma Carlyle. *Muncă sinceritate, tăcere*. Pagini alese, traduse de distinsul nostru coleg C. Antoniadă.

După insuccesul proiectului de Constituțiune elaborat de Girondini, adversarii lor, Montagnarzii alcătuiră prin plebiscit Constituțiunea din 21 Iunie 1793. Această Constituțiune era precedată de o declarațiune a drepturilor mai dezvoltată de cât cea din 1789. Prin ea se încredința puterea constituentă națiunii; puterea legiuitoare unui *Corp legislativ* ce pregătea proiectele de legi pe cari poporul le ratifică; puterea executivă unui *Consiliu executiv*, ales de corpul legislativ; puterea judecătorească unor judecători aleși de adunări electorale, distribuind justiția în numele poporului.

Această Constituțiune nu fusese însă votată de cât pentru a da satisfacțiune reprezentanților departamentelor, geloși de influența ce Parisul a avut asupra Convențiunii. Ea nu a fost pusă în vigoare, pentru ca guvernul să poată exercita o putere suverană, de care avea nevoie pentru a susține războaiele din afară și totodată să reprime tentativele federaliste din interiorul țării.

Odată invaziunea respinsă și pacea restabilită, Convențiunea votă și puse în aplicare Constituțiunea din 5 fructidor, anul III, care, de asemenea, era pusă sub egida unei declarațiuni a drepturilor, însoțită însă și de o declarațiune a datoriilor omului și cetățeanului. Puterea legiuitoare era exercitată de un corp legislativ compus din două Camere și anume: consiliul de cinci sute și consiliul bătrânilor. Puterea executivă se exercita printr'un Directorat, compus din cinci membri numiți de consiliul de cinci sute după o listă dată de celalt consiliu. Puterea judecătorească se exercita tot în conformitate cu principiile din 1789 de judecători aleși.

Această Constituțiune n'a putut funcționa în mod normal, căci separațiunea puterilor a provocat o serie de conflicte ce nu se puteau rezolvi de cât prin lovituri de Stat. Anarhia ce domnea atunci înlesni lovitura de Stat din 18 brumar, anul VIII, prin care generalul Bonaparte stabili dictatura sa proprie. Bonaparte alcătuie prin destoinicia lui Sièyes Constituțiunea din 22 primar, anul VIII, în care neputând renega trecutul glorios al Revoluțiunii, face să înscrie în titlul VII, sub rubrica dispozițiilor generale, o garanție a drepturilor cari reaminteau principiile din 1789, fără însă a se proclama solemn libertatea politică, căci ea era atunci de fapt confiscată în mâinile dictatorului.

Această constituțiune slăbi puterea legiuitoare intru cât lăsă inițiativa legilor guvernului, pregătirea lor unui *Consiliu de Stat*, numit de guvern, pe cari le discută *Tribunatul* și numai în urmă se prezentau spre votare corpului legislativ. Directoratul încredință puterea executivă la trei Consuli și cel care avea atribuțiunile cele mai importante, și în tot cazul preponderanța, era Bonaparte. Puterea judecătorească era încredințată unor judecători, cari nu mai erau aleși ca mai înainte, dar numiți de guvern. Acest sistem organizat astfel pentru a asigura a tot-puternicia guvernului personal al Primului Consul, a fost întărit de *Senatusconsultul* din anul al X-lea, care îi încredință consulatul pe viață, și de *Senatusconsultul* din anul al XII-lea, care înființă Imperiul; și printr'o ironie a soartei, Senatul conservator care trebuia să asigure respectul constituțiunii, nu-și exercită puterile de cât pentru a pronunța la 1814 decăderea lui Napoleon Bonaparte și a restabili monarhia.

Se părea că domnia principiilor din 1789 era terminată și suveranitatea desființată prin faptul că Charta din 1814 era dată după așa zisul bun plac a lui Ludovic al XVIII, iar nu votată de reprezentanții poporului.

Totuși, Ludovic al XVIII promisese în proclamațiunea din Cambrai dela 28 Iunie, să respecte reformele revoluționare. Inceputul Chartei conține, într'adevăr, o garanție de drepturi individuale inspirate de acelea din

1789. Legile erau elaborate de o *Camără a deputaților* aleasă prin sufragiu censitar, și de o cameră a *Pairilor* (camără înaltă ai căreia membri erau numiți de guvern) și în urmă sancționate de rege. Legile erau executate de rege și miniștri, pe cari îi numea el, și aplicate de judecători inamovibili, numiți tot de rege, cari distribuiau justiția în numele său.

Cu tot avertismentul dat prin primirea călduroasă făcută „Actului adițional al Constituțiunilor Imperiului”, constituțiune liberală pe care Napoleon o promulgă în timpul celor „O sută de zile”, totuși ea evolua într'un sens puțin conform principiilor din 1789. De aceea, în numele acestor principii, poporul francez făcu o nouă revoluțiune la 1830, în contra guvernului lui Carol al X-lea motivat pe împrejurarea că a nesocotit suveranitatea națională și a suprimat libertățile presei și ale întrunirilor prin *ordonanțele din Iulie*.

Charta din 1830 confirmă garanțiile drepturilor din 1814; ea nu face de cât să îmbunătățească unele puncte ale acestei charte. De altfel, nici nu era necesar a se da Franței o nouă constituțiune, căci revoluțiunea dela 1830 s'a făcut în strigătul cuvintelor: „trăiască Charta!”. Aceste modificări au avut o deosebită importanță, astfel: constituția revoluțiunii din Iulie, impusă suveranului de către cameră, nu mai era o concesiune a regalității. Coroana devenind o delegațiune a poporului și Presa fiind supusă dreptului comun, puterea regală rămânea îngrădită în atribuțiuni mai restrânse.

Aceasta era situațiunea în Franța la 1830 și a fost natural, ca în necesitatea ce simțim de a arăta care au fost izvoarele dreptului public belgian și mai înainte de a stabili atât valoarea lor politică, cât și valoarea lor juridică și influența ce a exercitat asupra dreptului public belgian și prin urmare și asupra celui românesc, să începem prin mișcarea începută în Franța dela 1789 cari a dat Europei continentale un nou drept public și ale cărui principii au inspirat în cursul secolului al XIX nu numai constituțiunile Italiene, Belgiene și Române, dar într'o măsură oarecare și acelea ale Germaniei de sud și ale statelor feudale ca Prusia și Austria.

A fost mai cu osebire important să arătăm și stadiul în care ajunsese principiile dreptului public la 1830, de oarece dela acea dată numai Belgia și-a dat prin liberă voință națională, o constituțiune care nu putea să rămână străină de mișcările produse în această direcțiune în Franța, Anglia și Statele-Unite ale Americii.

Că influența dreptului public francez și revoluțiunea franceză din 1830 a precipitat evenimentele și a avut asupra Belgiei o repercusiune imediată, o învederează revoluțiunea ce a izbucnit în Belgia în acelaș an chiar; ea se explică și prin acel trecut la care a contribuit în cea mai mare parte cei douăzeci de ani, 1795—1815, de alipire a Belgiei la Franța și cari au permis de curând să se constate că: „Belgia altă dată împărțită în „provincii, condusă de o sumă de cutume și de jurisdicțiuni „diferite, datorează Franței uniformitatea legilor, administratiunii și tribunalelor sale, și acea organizare, fixare și „limitare de atribuțiuni ale puterilor publice, fără de cari nu „este nici unitate, nici forță în guvernământ și în națiune“.

În 1830 Belgia trăia încă sub regimul Tratatului din Paris din 30 Mai 1814, ce i-a fost impus în urma înfrângerii lui Napoleon de aliați. Prin acest tratat Belgia a fost obligată să se unească cu Olanda care, la acea epocă, era guvernată de principiile „Primei legi fundamentale din 1814“, revizuită de aliați, prin care se stabilise o regalitate foarte puternică, declarată suverană și investită cu dreptul de a face toate actele puterilor publice. Astfel, o parte din numărul membrilor Camerei era rezervat nobililor ce formau *Ordinul echeștru*. Respon-

sabilitatea ministerială era suprimată odată cu libertatea presei și a învățământului; numai religia admisă ca religie a principelui Guillaume d'Orange Nassau, se bucura de o protecțiune excepțională. Puterea judecătorească era în mâinile regelui care, zadarnic, timp de 15 ani, promisese inamovibilitatea magistraților și o lege de reformă judecătorească.

Este de observat însă că până la 1828, când a avut loc unirea tuturor provinciilor Belgiei, numai principatul Liège era pus din punctul de vedere al instituțiilor sale politice, sub un regim a parte; astfel fără ca principiul de responsabilitate ministerială să aibă înțelesul modern, totuși, toți agenții prințului, toți depozitarii laici ai autorității executive și judiciare, membri consiliului privat și Cancelarul chiar, pentru abuzuri sau acte ilegale erau justițiabili de celebrul „Tribunal”²², care avea încă competența a se pronunța asupra constituționalității actelor. Principatul Liège admitea încă, în organizarea sa, principiul separațiunei puterii în mod real și practic realizat, prin separarea funcțiunilor și atribuțiunilor judiciare de cele guvernamentale și administrative.

Legea fundamentală olandeză, contrar voinței celor ce au impus-o Belgiei, a avut totuși un rezultat fericit, pentru această țară, recunoscut de altfel de toți publiciști; ea a inițiat pe belgieni la viața politică, ceea ce a făcut-o aptă să primească la un moment dat întreaga influență a curentelor de libertate ce porniseră din Franța și care imediat a avut un atât de puternic răsunet în Belgia. Aceasta se explică de unii prin aceea că cu toate defectele acestei Constituțiuni, ea se considera la acea epocă ca fiind cea mai liberală din constituțiunile europene, întrucât dedea garanții formale pentru asigurarea drepturilor cetățenilor.

Belgienii, cari până în ajunul revoltei din 25 August 1830 s'ar fi mulțumit poate cu acea Constituție, dacă aceste garanții de drepturi ar fi fost și de fapt integral respectate, față însă de atitudinea ostilă a guvernului Olandez și mai ales față de evenimentele din Iulie 1830, din Franța, belgienii fiind un popor adânc frământat de ideea libertății, n'au putut rămâne nepăsători ideilor pe care de alt-fel prin actul unirii lor din 1828 le proclamase prin cuvintele: „libertate în toate și pentru toți, sustrasă atingerii puterii prin formale garanții”.

În această stare de spirit dar găsindu-se Belgia, revoluțiunea franceză din 1830 nu putea să nu precipite evenimentele și în acea țară. Astfel la 15 August 1830, izbucni o răscoală în Bruxelles. Autoritățile olandeze sunt alungate; garda burgheză belgiană se organizează pentru a menține ordinea și notabilii semnează o adresă regelui cerând convocarea *Statelor generale*. Delegațiunea trimisă la Haga nu aduse de cât răspunsuri vagi, cari supraexcitară furia populară. Mișcarea accentuându-se, se ceru formal separațiunea administrativă a celor două state. Regele, de o parte, convocă în acest scop la 13 Septembrie *Statele generale*, și, pe de altă parte, trimise o armată pentru a reprimă revolta. Deputații belgieni erau insultați și batjocoriți la Haga și într-o astfel de atmosferă Regele deschise chiar atunci sesiunea printr'un discurs trufaș, al căruia text a fost tot atunci ars în piața mare a Bruxellesului. La 23 Septembrie prințul Frederic pătrunde în parcul Bruxelles cu o armată de 7000 oameni, este însă bătut și respins și astfel s'a pronunțat atunci separarea definitivă a Belgiei de Olanda. Când la 28 Septembrie Statele generale votaseră separarea administrativă a celor două State, un guvern provizoriu se instalase deja la Primăria din Bruxelles.

Patru zile după aceea, la 4 Octombrie 1830, acest guvern proclamă independența Belgiei. El exercită pro-

vizoriu plenitudinea suveranității cu o specie de autoritate dictatorială impusă de împrejurări până la întrunirea Congresului Național belgian. Prin primele sale decrete, guvernul provizoriu puna capăt abuzurilor strigătoare ale regimului olandez, restabili publicitatea dezbaterilor judecătorești, desfință bătea, proclamă libertatea opiniunilor, culturilor și învățământului, a cuvântului, a presei și a asociațiunilor și declară abrogate toate dispozițiunile care împiedicau aceste libertăți.

După discuțiuni aprinse ce au urmat în sânul guvernului provizoriu și cari purtau asupra chestiunei, dacă o constituțiune trebuia mai întâi redactată și numai în urmă supusă ratificării corpului electoral, s'a hotărât o convocare sub denumirea de „Congres Național” a unei adunări constituante compusă din 200 membri, aleși prin vot direct, și căreia, pentru a-i înlesni lucrările, o comisiune se formă, cu sarcina de a vota constituțiunea, pe care numai în urmă vom avea a o analiza în amănunt din punctul de vedere al principiilor constituționale ce a impus.

Congresul Național s'a întrunit la Bruxelles la 10 Noembrie 1830, și credința de libertate era așa de mare și atât de adânc înrădăcinată în sufletul tuturor în cât, cu toate că în Congres se aflau personalități ce profesau păreri cele mai divergente, ideea de libertate a câștigat toate conștiințele și aproape unanimitatea membrilor congresului și în așa fel în cât ea a fost inspiratoare a tuturor deciziunilor luate. Aceasta fiind starea spiritelor atunci, găsim explicația și acelei regule de interpretare ce s'a admis și după care, *în cazul când în discuțiune erau în atingere drepturile autorității față de acelea ale libertății, se dedea precădere libertății asupra puterii.*

Spiritul practic, pregătirea membrilor congresului cari în înțelepciunea lor au știut atât de bine să utilizeze toate principiile constituționale sănătoase, izvorâte din curente propagat până atunci de statele înaintate în cultură și civilizație, și pe cari belgienii erau apti a și le asimila, a permis publiciștilor a putea pune în evidență întreaga valoare a operei ce Congresul Național a întreprins, despre care profesorul de drept public dela Universitatea din Liège, Macors, în cursul său ne spune: «deosebindu-se de constituțiunile franceze, constituțiunea belgiană se distinge prin caracterul său eminentemente „practic. Ea nu conține nici definițiuni teoretice, nici „declamațiuni filozofice; s'ar zice că autorii lor s'au inspirat de spiritul redactorilor codului civil». Constituțiunea belgiană mai adăogă un alt publicist belgian, este: „expresiunea unei stări sociale; ea n'a fost nici o „teorie filosofică, nici manifestul unui partid triumfător „și de aceea ea durează. Ea este o transacțiune care, „luând în considerațiune moravurile, credințele și pre- „judecățile, a dat satisfacțiune tendințelor multiple în „speranță că, grație unei desăvârșite libertăți indivi- „duale, fie-care și va găsi în mod liniștit locul său și „n'au fost înșelați în prevederile lor de cât aceia cari „au vroît să tindă la o „supremație exclusivă”.

Dela 1831 datează dar istoria politică independentă a Belgiei și fără a intra deocamdată în amănuntele acestei constituțiuni, și a istoricului revizuirii constituțiunei sale, (căci această revizuire a avut loc posterior anului 1866 când noi adoptaserăm deja constituția belgiană), este numai de reținut că revizuirea belgiană din 1870 a deschis o nouă eră în istoria instituțiunilor democratice constituționale; această eră de altfel a sugerat la 1883 lui Cherbuliez următoarea reflecțiune: „Democrația „nu este nici o teorie, nici o instituțiune pe care o „stabilești sau o răstorni, ea este o stare a societății „eșită din istoria popoarelor și din natura lucrurilor, „consecința unei dezvoltări economice și intelectuale

„care, dând maselor conștiința forțelor ei, o învață a „se servi de această forță. Ea este pe cale de a face „înconjurul lumii și va trece desigur și prin Bruxelles“.

Dacă curentul pentru libertate a fost determinant în Congresul Național belgian, trebuie să recunoaștem că aceasta se explică prin faptul că spiritul public în Belgia era adânc influențat de garanțiile luate în favoarea libertății în Anglia și Statele-Unite, țări eminamente constituționale, de cari s'a ținut în așa măsură seama de Congresul Național belgian încât numai astfel ne explicăm de ce în instituțiile politice și sociale ale acestor state găsim izvoarele dreptului public belgian, și prin urmare și celui român în același timp.

D-l Disescu ne spune că Constituția britanică este cea d'antăiu în dată și tot de-odată cea mai originală. Nici nu se poate concepe, adăugă d-sa, o limpezire a studiilor de drept constituțional al țărilor din Europa continentală și ale Americii, dacă nu se cunoaște bine constituțiunea poporului englez. Deși principiile constituționale engleze nu sunt codificate, ele au fost dela 1215 neconținut respectate și practicate și sunt atât de adânc săpate în viața poporului, în cât nici o constituțiune din lume nu a fost mai puțin violată ca cea engleză. Aceasta este părerea unanimă a celor cari au cercetat-o cu atențiune și poporul englez a știut tot-d'auna să reacționeze ori de câte ori în decursul timpului s'a încercat să se sugrume drepturile sale.

Instituțiunile și evoluțiunea seculară a dreptului public a făcut obiectul admirabilului studiu a lui Montesquieu și el cercetând originea acestui drept le-a găsit și în urmă le-a cercetat și în istoria poporului englez din chiar secolul al XII-lea.

Constituția engleză a fost astfel definită: „Ansamblul regulilor cari direct sau indirect dispune distribuția sau exercițiul puterii suverane a Statului“.

Dreptul public englez are două categorii de izvoare: izvoare ne-scrise, ce poartă denumirea de „Common Law“ și izvoare scrise, cari sunt: tratatele, pactele și statutele sau legile.

Izvoarele ne-scrise se compun din precedente constatate de lucrările juriconsultilor și istoricilor; ele au în Anglia forță legală, leagă autoritățile și se impun mai cu osebire autorităților judecătorești. Ele regulează chestiunile cele mai grave și importante de drept constituțional, sancționează existența și regulează organizarea, funcționarea și relațiunile puterilor statului.

Izvoarele scrise sunt împărțite în pacte și statute sau legi. Pactele principale sunt în număr de trei și anume: 1) Magna Charta din 1215; 2) Bilul drepturilor din 1688; și 3) Actul stabilimentului din 1701.

Magna Charta este prima etapă a dreptului public englez. Printr'însa suveranitatea este împărțită între coroană deoparte, cler și nobili de altă parte. Aceia cari formau așa numitul consiliu regal (mai în urmă consiliul regatului) constituiau un corp reprezentativ al națiunii întregi și se atribue de cei mai mulți publiciști că revine protestantismului succesul acestei instituțiuni reprezentative, care s'a format pentru întâia oară în Anglia și în urmă a trecut și în Statele-Unite. Magna Charta mai are o deosebită importanță, deoarece a fost trecută în acea lege scrisă în așa numitul drept „habeas corpus“ și care ca și Magna Charta, existase în stare de cutume și totuși în mod sacru respectat. Acest drept era privitor la garantarea libertății individuale și sunt în așa grad respectate în cât până în timpurile prezente suveranul jură respect principiilor ce Magna Charta a impus.

Fanatismul englezilor pentru libertatea individuală este foarte bine exprimat printr'un pasagiul al lui Black-

stone (un discipol al lui Montesquieu) reprodus în tratatul d-lui Disescu care, în exagerarea lui sinceră, se exprimă în următorii termeni:

„Păstrarea dreptului de libertate personală e de cea „mai mare importanță pentru cetățeni; căci dacă s'ar „lăsa în puterea vreunui magistrat, fie chiar celor mai „înalti, să închidă în mod arbitrar pe cine ar vrea el „prin agenții lui, s'ar nimici toate celelalte drepturi și „imunități. Atacuri nedrepte, arbitrar din partea magistratilor, chiar asupra vieții sau proprietății sunt mai „puțin periculoase pentru comunitate decât cele îndreptate „contra libertății personale a supusului. A răpi unui „om viața, a-i confisca cu violență averea, fără a fi fost „condemnat de judecată, ar fi un act de despotism așa „de enorm, așa de notoriu, că imediat ar transmite a „larma tiraniei în tot regatul; dar arestarea unei persoane svârlindu-l în mod secret în închisoare, unde suferințele sunt necunoscute sau uitate, este un act mai „puțin public, mai puțin impresionant și prin urmare „mult mai periculos“.

Bilul drepturilor, care împreună cu Magna Charta este numit „Biblia constituțiunii engleze“ a fost acordat în urma revoluțiunii engleze din 1688. El a fost provocat de măsurile ilegale și agresive ale lui Iacob al II-lea, care căutase să dărâme întregul regim constituțional. Acest bil al drepturilor consfințește declarațiunea drepturilor inalienabile și imprescriptibile ale omului, el este obârșia bilurilor Statelor-Unite și exordiuul actului constituțional francez din 1879 ce a trecut, în urmă, după cum am văzut, în Constituțiunea belgiană și română.

Actul stabilimentului din 1701, este o lege de circumstanță eșită din ura catolicilor cari au chemat casa de Hanovra să succedeză lui Wilhelm al III-lea și care, în ordinea de idei ce ne interesează, a proclamat inamovibilitatea judecătorului și a regulat situațiunea constituțională a miniștrilor, stabilind totdeodată și răspunderile lor.

Statutele sunt legile ordinare; ele sunt sursa modernă și contemporană a dreptului public englez. Acest drept nu cunoaște distincțiunea ce noi stabilim între puterea constituentă și puterea legislativă. Parlamentul la englezi este omnipotent, nimic nu este în afară de competența sa, el nu recunoaște legalitatea nici unui act care ar fi atins de vreun viciu constituțional; de aceea tribunalele în Anglia n'au necesitate să fie investite de prerogativele de a cerceta constituționalitatea legilor. Explicațiunea acestei omnipotențe recunoscută puterii legiuitoare de poporul englez și găsește justificarea în faptul că principiul separațiunei puterilor este acolo riguros aplicat, și în acela că poporul englez pe lângă respectul de lege are încă și în cel mai înalt grad dezvoltat: *Cultul și respectul pentru acei cari interpretează legea, privind funcțiunea de judecător ca un sacerdoțiu în înțelesul cel mai strict al cuvântului.*

D-l Disescu face un admirabil rezumat al instituțiilor și Constituțiunei engleze care a servit de model mai întâi Statelor-Unite și după aceea statelor continentale ale Europei. Acest rezumat prezintă o importanță deosebită; el ne este necesar concluziunilor ce vom avea să tragem studiului ce am întreprins și are următorul cuprins:

„Caracterul de căpetenie al acestei Constituțiuni, este „divergența ce se bagă de seamă între practică și teorie, „într-un drept și practică. În special, regele are puteri „nemărginite în teorie, cu toate acestea practica rege „duce puterile sale legislative, întru cât Camera Comunelor are inițiativa legilor și cel mai mare drept de „control asupra legilor cari stabilesc taxe.

„Executiva este Coroana în consiliu; regele recunoaște

„pe miniștri săi; legalmente însă, spune Anson, ei nu sunt decât niște șefi de departamente, cari lucrează sub ordinele regelui. Constituțiunea engleză este o Constituțiune flexibilă, după expresia lui Bryce, în deosebire de Constituția rigidă a altor state. Ea nu este scrisă; nu a fost și nu va fi niciodată. Uzagiul o modifică și procedura legislativă ordinară poate să consacre modificările ei; acest procedeu nu este fără oarecare pericol, cum constată și mai mulți autori englezi; astfel în *Act of Settlement*, se introdusese o clauză după care se excludea din Camera Comunelor orice funcționar salariat. Cum această clauză privea pe miniștrii regelui, dacă nu ar fi fost abrogată, nu ar fi fost cu putință sistemul de guvernământ actual.

„Viața engleză este o viață practică și politica engleză este generală: cel din urmă englez ia parte la treburile publice și face parte dintr'un partid politic. Poporul își dă drepturi direct prin el însuși, el nu așteaptă nimic dela bunăvoința altor clase; o magistratură plină de demnitate și de integritate veghează la păstrarea libertăților constituționale; această magistratură își are rădăcina puterii și seriozității sale inalterabile în faptul că este recrutată dintre oameni cari au lunga practică a vieții, cari au profesat ani și ani în barou. Legătura intimă dintre magistratură și barou, face una din forțele justiției engleze, pe care am văzut-o adese ori incomparabilă în expunerea noastră făcută. Judecătorii cei mai celebri ai Angliei, Coke, Fortescue, Blackstone, Derman, Erskine, Campbell, au fost recrutați dintre somitățile baroului, dintre aceia cari, distingându-se ca avocați și la bara justiției, în comentariile indescifrabile ale milioanelor de texte și în pledoariile stăruitoare, crescuți, înecați în viața juridică, au fost indicați direct chiar de colegii lor, să-i reprezinte în magistratură. Acest exemplu este urmat și de Statele-Unite și adeseori un avocat preferă magistratura beneficiilor materiale pe cari poate să i le producă baroul. Savanții legiști, Thesiger și Bethel, erau venerați de public și stimați de către confrății lor, cu mult înainte de a fi servit în rangul de cancelar și sub numele de lorzi Chelmsford și Westburg, puncte de ochire ale atacurilor și incriminațiilor. În confratele care pledează, spune mai departe Karcher, în admirabilul său studiu asupra Instituțiilor politice și sociale ale Angliei, de la care împrumutăm aceste date, judecătorul respectă propria sa persoană și profesiunea sa, căci avocatul este adevăratul său confrate și judecătorul numește chiar oficial «sergeants at Law (sergenții în lege) fratele meu». Niciodată în Anglia nu s'ar putea încredința unor tineri abea scăpați de pe băncile școalei de drept, fără practică în afaceri, fără experiența lumii, fără cunoștința oamenilor, sarcina grea de a se pronunța asupra averii, libertății și vieții semenilor săi. Cel din urmă magistrat de poliție, cel mai modest judecător al curților de comitate (tribunale de primă instanță) trebuie să fie trecut prin proba critică a baroului, zece sau douăsprezece ani de pledoarii și consultații, arată Teodor Karcher. Sub ochii confrăților geloși de demnitatea lor și veghind asupra intereselor profesiei lor cu un spirit de corp din cele mai riguroase, se desvoltă aceia cari sunt chemați să împartă justiția și să aplice legea. Aceasta este origina siguranței cetățenești, paza legilor și libertăților pentru care s'a războit poporul englez. Acești oameni duc respectul justiției până la religie, și, înaintea lor, afară de justiție și lege nu scânteiază aurul promisiunilor, corupția și fără de legea intereselor personale, venalitatea nimicitoare a demnității omenești. Armonia admirabilă dintre magistratură

„și barou este chezașia acestei forțe constituționale, care asigură Angliei liniștea și fericirea socială, care naște și dezvoltă încrederea în individ și în facultățile sale; o magistratură târătoare și mizerabilă eșită din vulgarul joc al patimelor politice, bântuită de ignoranță, fanfaronadă, învățată în orgoliul său incarnat să disprețuiască un barou pe care nu-l pricepe și nu l-a trăit, o magistratură alcătuită din incapabili cari nu s'au putut distinge în barou și prin protecție a putut să pătrundă în magistratură, o asemenea caricatură este o calamitate opresivă și justiția sa este tăgăduirea libertății și prăpastia anarhiei.

„În Anglia magistratul are suflet de creștin; umanitatea și dreptatea stăpânesc inima lui și mai presus o profundă convingere religioasă îl luminează atunci când se folosește de puterea socială pe care o deține. Căci Englezul este religios. El crede cu toată ardoarea inimei lui, el crede din adâncul sufletului. Gladstone, cel mai mare om de Stat pe care l'au avut ei, englez curat, de stirpă veche, de o potrivă om politic și cărturar, credea ca un copil. A văzut bine un autor român care a publicat o recentă carte «Aspecte din civilizația engleză» de dl. I. Botez, când remarcă între multe alte prețioase lucruri: Poate nici într-o țară din lume învățătura lui Cristos n'a pătruns atât de mult, adânc în sufletul omului și n'a adus atât de mult bine omenirii ca în Anglia. Spiritul moralei creștine a străbătut toate manifestările de viață ale civilizației engleze, oglindindu-se în istorie, în literatură, în sistemele de educațiune și în organizarea tuturor instituțiilor publice.

În secolul al XVIII, după cum am văzut, știința politică n'a făcut apel numai la spiritul filosofic pentru ca să găsească formula cea mai bună a asigura fericirea omenirii, ea a căutat să pătrundă în adâncul lor organizațiunile politice ale statelor antice și moderne.

Aceia care în întreprinderea acestor studii au pătruns mai bine intențiunile engleze, au fost cei mai buni interpreți a lor, și au făcut să se cunoască de America, Franța și Belgia constituțiunea engleză sunt: Montesquieu, genovezul Lohme și englezul Blackstone, unul din discipoli lui Montesquieu.

Nici unul din aceștia n'a egalat pe Montesquieu, considerat cu drept cuvânt ca adevăratul părinte al istoriei dreptului și al sociologiei. El a desprins principiile Constituției engleze găsind în ele formulele cele mai înțelepte pe cari Franța, America și Belgia n'au întărit a le adopta. Montesquieu cu întreaga sa școală, nu s'a mărginit numai a face cunoscut mecanismul acestor instituțiuni, el a mai scos în relief și principiul separațiunii puterilor a cărui utilitate și importanță n'a scăpat nici Adunării Constituante franceze din 1789—1791, nici Statelor-Unite la 1789, nici Belgiei la 1831.

Spiritul și înțelesul celebrei formule al lui Montesquieu, ce deja am citat, este foarte bine precizat de Jaquelin, pe care d-l N. Dașcoviți în recenta și erudită sa lucrare, premiată de Facultatea de drept și de care ne vom mai ocupa, îl citează reproducând următorul pasagi:

„Nu există de fapt decât o singură putere, puterea socială, dar experiența a dovedit că dacă diversele atribuții ale acestei puteri sunt reunite în mâna unei colectivități sau individ, se ivește primejdia pentru libertatea individului. Separațiunea puterilor este astfel un principiu experimental nu numai în ce privește despartirea executivă de legislativă, dar și a executivă de judiciară. Separațiunea aceasta din urmă are o deosebită însemnătate, ea însemnează pe de o parte că judecătorul nu trebuie să administreze pentru că alt-fel administrația ar fi stingerită și ar deveni cu nepu-

„tință, iar pe de alta, și ca un corolar, că administra-
torul nu trebuie să judece pentru că alt-fel procesul
„poate fi judecat cu părtinire; puteri executive toată
„administrația, puterei judiciare toată justiția; și uneia
„și alteia din aceste puteri plenitudinea de execuție în
„atribuțiunile lor firești“.

Comentariile lui Blackstone, discipolul lui Montesquieu,
publicate în 1765, traduse de el în franțuzește împreună
cu capod'opera lui Montesquieu «Esprit des lois», au po-
pularizat doctrina politică engleză în America, unde a
prins mai bine ca ori unde, de oarece pe urma misiunii
regelui Enric al VII, 1497, englezi cari au sfârșit a des-
coperi America de Nord au reușit la 1606 să formeze
două mari companii cari sub auspiciile lor au procedat
la o colonizare sistematică dar și despotică a Statelor-
Unite. Aceste colonii au fost de trei categorii: colonii
regale cu totul dependente de metropolă, coloniile în
proprietate, pe cari proprietarii lor le ocupau sub titlu
de feudatari, și colonii cu charte, acelea cari se cărmuiau
neatârnat în virtutea unei charte.

Cu tot sistemul de colonizare al englezilor ei au făcut
să pătrundă civilizația ori unde au dominat și educația
americanilor, în spirit englez, făcându-se mai curând de
cât ei s'au așteptat, să explice cum ideea de libertate
a pătruns mai repede ca ori unde în sufletul ameri-
canilor și cum chiar dela 1774 cele 13 colonii au
vroit să se emancipeze de tutela engleză. Într'adevăr
Congresul din acel an se întruni la Filadelfia și re-
dactă celebra declarațiune de drepturi prin care pro-
clamă egalitatea omenească, inalienabilitatea dreptu-
rilor naturale și legitimitatea insurecțiunii pentru a
scăpa de despotism; actul acesta al Congresului a fost
urmat în 1776 de declarațiunea de independență a a-
cestor colonii. În 1787 delegații diferitelor state se în-
truniră în Convențiune și hotărâră unirea, după care la
1789 intră în vigoare Constituțiunea federală americană.
Geloși de suveranitatea lor și preocupați de menținerea
drepturilor câștigate, curentul în aceste state se pro-
nunță tot mai accentuat către o mai întinsă libertate a
libertăților publice. Acest irezistibil curent a impus in-
troducerea diferitelor modificări ale Constituțiunii fede-
rale ajungându-se încă dela 1798 la aplicarea accen-
tuată a separațiunii puterilor, acordându-se puterii judi-
ciare autonomie completă în toate statele federale.

Dreptul public al Statelor-Unite este scris, federal și
republican. El este în mod logic scris într-un cât a născut
din unirea diferitelor state. Caracterul constituțiunii
este exclusiv federal și din cele 13 colonii cari au fost
la origine, Federațiunea a reușit la 1830 să formeze 24
de state, la care până în prezent sau mai adăugat 21,
formând astăzi un Stat cari ridică la 45 numărul ac-
tual al membrilor Federațiunii. Până acum câți-va ani
Statele-Unite formau o republică exclusiv teritorială,
dela 1898 a început să pue bazele unui puternic im-
periu colonial, și viitorul ne va arăta până în ce grad
aceasta tendință se va manifesta.

Fiecare din aceste state are constituțiunea, legisla-
ția, tribunalele, guvernul, administrația și armata sa
proprie, ast-fel că Constituția federală este oare-cum
suprapusă constituției naționale, care este comună tu-
tutor statelor și prin care viața publică este guvernată
în numeroasele ei manifestări. Constituția are de obiect
să statornicească autoritățile și să determine limitativ
puterile lor și în așa fel în cât să nu atingă nici inte-
resele cetățenilor atât de mândri și geloși de libertă-
țile lor, nici autonomia diferitelor state federale.

Cercetându-se această organizare se va putea constata
până în ce grad spiritul și textul constituțiunii s'au influen-
țat și a urmat pe Montesquieu și Blackstone, și mai

cu osebire în consecințele ce s'au tras din principiul se-
parațiunii puterilor, principiu care în Statele-Unite a
primit cea mai riguroasă aplicațiune.

Astfel, *Puterea executivă* este încredințată președin-
telui Republicei, care în mod liber și cu avizul Sena-
tului desemnează pe colaboratorii săi, adică secretari de
Stat cari, din punct de vedere constituțional, n'au nici un
raport sau contact cu Camera și Senatul, nici nu pot face
parte din aceste corpuri în care, de altfel, nici nu au li-
berul acces. Relațiuni oficiale sunt stabilite numai prin
numeroasele comisiuni parlamentare instituite de Congres.
De altă parte, Președintele nu este obligat să consulte
pe miniștri săi nici ca corp, nici individual; el lucrează
în deplină libertate și exclusivă răspundere; el nu poate
însă să dizolve congresul.

Puterea legiuitoare aparține Congresului care repre-
zintă ideea federală și este compus din Camera repre-
zentanților și de Senatul. Camera se compune din 400
membri și repartizarea este făcută în proporțiunea po-
pulațiunii fie căru Stat federal.

Senatul care este corpul cel mai influent este com-
pus din 90 de membri, este organizat în așa fel în cât
asigură fie-cărui Stat o reprezentare identică; această
adunare a devenit astăzi corpul politic cel mai popular
și organul cel mai respectat de opiniunea publică.

Puterea judecătorească federală și ca aplicațiune rigu-
roasă a separațiunii puterilor, este independentă de
puterea legislativă și executivă, are un caracter deosebit,
căci pe lângă jurisdicțiunea proprie a fiecărui Stat,
există o jurisdicțiune superioară, care impune acestor
State supunerea la legile comune și constituțiunii. Ea
cobrează următoarele instanțe: 1) O Curte supremă,
care judecă atât în fapt, cât și în drept; membrii
ei sunt numiți pe viață prin decret prezidențial și nu-
mai cu consimțământul Senatului; 2) Curți inferioare, zise
Curți de circuit, a căror organizare și funcționare este
stabilită de legile federale și care judecă în două se-
siuni; 3) Curți de district, având fiecare câte un jude-
cător ales; 4) Curți de apel înființate încă prin legea
din 1891.

În organizarea judecătorească, a diferitelor State con-
statăm însă oarecari deosebiri; aceasta se explică prin
considerațiunea că fiecare Stat are o constituțiune par-
ticulară; astfel în unele state judecătorii sunt aleși de
popor, în altele aleși de Corpurile legiuitoare locale sau
numiți de guvernator cu avizul senatului.

Puterea judecătorească pe temeiul principiului sepa-
rațiunii puterilor, formal înscris în constituție, are auto-
nomia sa proprie. Judecătorii nu aplică și nu controlează
numai legile, legalitatea ordonanțelor și regulamentelor
administrative, dar și constituționalitatea legilor atât
federale cât și naționale. Această prerogativă, care dă
hotărârilor judecătorești o importanță considerabilă, este
atribuită oricărui tribunal federal sau instanță judecă-
torească locală și se rezolvă în ultima instanță de Curtea
Supremă, care poate impune fiecărui Stat a se supune
legilor comune și Constituțiunii.

Dr. Disescu ne spune că este mai bine de un secol
de când puterea judecătorească americană a fost che-
mată în repetate rânduri să-și execute rolul de păzi-
toare a Constituțiunii și toți sunt unanimi a afirma că
prin experiența făcută se consideră prerogativa aceasta
ca fiind garanția cea mai prețioasă și sancțiunea cea
mai eficace a libertăților publice.

* * *

Acestea sunt oarecum, în rezumat, originile și izvoa-
rele dreptului public belgian, devenite astfel și izvoa-
rele actualului nostru drept public. Din complexul celor
expuse rezultă că studiul instituțiilor politice și sociale

engleze au contribuit în mare parte a deschide omenirii noi orizonturi lucrând asupra manifestărilor de viață a popoarelor apte a se civiliza. Ele au pregătit terenul unor mișcări revoluționare ce s'au generalizat. Astfel s'a produs la 1776 mișcarea revoluționară din America de Nord, care a dat Statelor-Unite cea mai democratică Constituțiune ce se cunoaște în timpurile de față. Mișcarea începută în America este urmată imediat în Europa Continentală și s'a manifestat prin revoluțiunea franceză din 1789, care dacă a păstrat caracterul francez nu este mai puțin adevărat că s'a influențat în cea mai mare parte de instituțiunile engleze. Am urmărit cercetarea izvoarelor dreptului public belgian numai până la 1830, de oarece pe urma unei noi revoluțiuni făcută în Franța, s'a produs fără întârziere și revoluțiunea belgiană, care a făcut ca Belgia să treacă de atunci în rândurile statelor Constituționale moderne.

Rezultatul acestor mișcări revoluționare a fost fericit și rodnic; ele au afirmat necesitatea de a se protege individul contra a-tot-puternicei Statului și guvernăntilor organizând puterile Statului și fixând limita atribuțiunilor lor, a salvagardat drepturile naturale, libertatea individuală și egalitatea civilă, și în fine, a stabilit drepturi politice făcând din fiecare individ nu un supus dar un cetățean liber cărui i s'a asigurat ast-fel un anumit regim de libertate politică.

Odată ce suntem în situație a aprecia valoarea juridică și politică a originelor și izvoarelor dreptului public belgian, câtă să urmărim în ce măsură au influențat ele asupra lucrărilor Congresului Național belgian, care a dat Belgiei Constituția din 1831, devenită la 1866 Constituția română.

(Va urma)

N. C. SCHINA

Contribuțiuni la o reformă a Codului Penal

de d-l I. B. Georgescu, Prim-procuror Trib. Dolj
(o broșură în 122 pagine format mare)

Anunțând apariția acestui volum în numărul trecut, am promis cetitorilor că vom publica în acest număr *Prefata* cu care autorul însoțește această meritorie lucrare. Ținându-ne de cuvând facem loc acestei *Prefete*:

«Codul penal român a fost confecționat în 1864 de către o comisiune compusă din G. Costa-Foru, B. Boerescu C. Brailoiu, A. Panu, I. Cantacuzino, A. Arion și D. Corne, în două-trei luni inspirându-se de codul penal francez din 1810, cu toate modificările ce i se aduseseră până la acea dată, și cu unele ameliorațiuni introduse de codul belgian, precum și de cel prusian din 1851.

Proiectul acestui cod a trecut prin adunarea legiuitoare fără să i se fi făcut onoarea unei discuțiuni, căci comisiunea care îl întocmise «erea compusă din membri care aveau toată stima și încrederea adunării»; el a fost votat în bloc în ziua de 11 Martie 1864, în aceiași zi cu codul de procedură penală¹⁾.

Codul astfel votat conținând 422 articole, n'a fost promulgat de domnitor și a fost înaintat Consiliului de Stat pentru a se introduce unele modificări, dintre care cea mai importantă era îndulcirea pedepselor, și spre a se armoniza cu «noul ordin de lucruri, cu gradul de civilizațiune în care se află națiunea, cu trebuințele dovedite prin experiență condicei penale actuale» Codul mai cuprindea «erori de stil, repetiții contradictorii, inexactități de termeni tehnici, și dispozițiuni superflue» Proiectul de codice, cu aceste observațiuni, a fost luat în considerare de către Comitetul legislativ și a făcut obiectul cercetărilor a patru ședințe din luna August 1864; Consiliul de stat îl discută tot în patru ședințe din luna Septembrie 1864.

¹⁾ I. Tanoviceanu, Drept Penal, I. pag. 145 și urm. pentru expunerea istorică.

Codul penal astfel revăzut, s'a promulgat în virtutea Statutului din 2 Mai 1865 și a intrat în vigoare la 22 Aprilie 1865.

Prin legea din 17 Februarie 1874 acest cod a suferit unele modificări, prin corecționalizarea a 18 crime și prin ridicarea minimului și maximului închisorii și amendei corecționale, iar prin legile din 21 Februarie 1882, 23 Mai 1893, 15 Februarie 1894 și 5 Mai 1895 s'au mai introdus unele modificări de texte, ca la artic. 3, 4, 5, 112, 117, 123—126, 140, 200, 262, 310, și 334.

Codul penal actual, deși modificat de cinci ori în decurs de freizeci de ani, rămâne inferior în multe privințe codificările penale moderne, în care un spirit progresist, inspirat de ideile noilor școli penale și bazat pe transformarea moravurilor și evoluțiunea ideilor, pătrunde tot mai adânc.

Marea mișcare doctrinară penală începută la jumătatea secolului trecut și care răstoarnă din temelie toată concepțiunea veche a represiunii, își găsește o largă aplicare în cea mai mare parte a legislațiunilor penale după continent și din afară.

S'a vorbit și la noi, și se vorbește încă — d-l C. Hamangiu acum câiva timp — de necesitatea de a se introduce și în codul nostru penal progresele realizate aiurea de știința și legislația penală.

O revizuire însemnată a actualului codice, cu desăvârșire imperfect atât din cauza principiilor care au animat pe întocmitorii lui cât și din cauza grabii cu care a fost lucrat, este mai mult de cât necesară.

Nu împărtășim în această privință părerea regretatului nostru profesor I. Tanoviceanu ²⁾ că o atare revizuire ar produce o nouă creștere a criminalității noastre deja considerabilă în raport cu populațiunea, pe motiv că spiritul public fiind pentru o continuă îndulcire a pedepselor, nu ar fi preparat să primească o bună revizuire.

Mai întâi, nu este dovedit că îndulcirea sistemului respectiv ar fi unica cauză a creșterii criminalității, când se cunoaște repercusiunea ce are asupra acestei creșteri, factorii economici materiabili și sociali; și apoi, temerea de existența acelui «spirit public» beccarianist inclinat spre sentimentalism în materie de represiune, este neîntemeiată, căci el nu s'a manifestat la noi — după câte știm — nici în lumea celor ce se ocupă în mod doctrinar cu problemele penale, nici în aceia mai modestă — care se ocupă cu aplicarea lor. Dealmințreli, nu numai la noi, dar pretutindeni «spiritul public» este ostil îndulcirii exagerate a pedepselor.

Dacă revizuirea se va face de persoane competente fără grabă, ținând seamă de stadiul actual al problemelor penale, și ne neglijând starea morală, culturală și economică a țării noastre, desigur că se va ajunge la reformă utilă.

Dacă proiectul noului cod nu cumva este deja alcătuit și lăsat să mucigăiască în cartioanele Ministerului de justiție, socotesc că ar fi nemerit, ca în Comisiunea de elaborare să se coprindă pe lângă alte persoane și următoarele: D-nul Prim Președinte al Curții de Casație; d-l Procuror General și d-nii Procurori ai Curții de Casație; d-nii Procurori-Generali ai Curților de Apel; d-nii Profesori de drept penal dela ambele Universități. S'ar putea adăuga câți-va din puținii care se ocupă la noi de știința penală și n'ar fi poate de disprețuit rapoartele pe care d-nii Procurori-Generali ai Curților de Apel le-ar cere Prim-Procurorilor și Judecătorilor de Instrucție relativ la lacunele ce aceștia ar fi semnalat în aplicarea actualului cod penal.

În cele ce urmează voi căuta să aduc modestele mele contribuțiuni la o operă atât de importantă.

Voi urma în acest scop, împărțirea codului penal, și voi expune mai întâi obiecțiunile ce am de făcut relativ la partea generală și care formează coprinsul cărții I; apoi pe cele referitoare la partea specială și de care tratează cartea II și III a codului penal.

TRIBUNALUL ILFOV SECȚIA III. c. c.

Audiența de la 15 Iulie 1919

Președinția D-lui Paul Iliescu, judecător

Dinu Stolojan, Gr. Filipescu și alții cu Isidor Gutman și Georgescu-Fuerea

Convențiuni sau Contracte. — Consimțământ. — Autoritatea inamică ocupantă. — Acțiune în anularea din par-

²⁾ Revista Penitenciară și de Dr. Penal, No. 5, anul III, 1914.

tea celui lezat — Condițiuni cerute — Decretul-lege 148) din 917. — Care este principiul fundamental din care s'a născut acest decret-lege? În ce anume cazuri urmează a-și produce urgentele și excepționalele lui efecte?

1. Decretul-lege 1480/917 a isvorât din necesitatea de a se înlătura efectele actelor abuzive săvârșite de inamic atât față de cererea Statului român cât și de aceea a particularilor, a cetățenilor români, și s'a avut în vedere atât actele abuzive săvârșite direct de către autoritatea inamică ocupantă, cât și acele comise indirect de aceasta prin interpușii săi. În ambele cazuri, însă, este evident că legiuitorul a înțeles să declare nul și inexistent actul emanat de la inamic, fie că la săvârșit singur și direct, fie că s'a servit de ajutorul interpușilor săi. În toate cazurile inamicul trebuie să fie autorul actului abuziv, comis cu sau fără ajutorul unui alt agent.

Prin urmare, când o persoană particulară s'a servit de autoritatea ce-i conferă relațiunile sale de prietenie sau de afaceri cu inamicul, și abuzând de această situație a violentat voința unei alte persoane, pentru a-i smulge un consimțământ, la o convențiune, care evident îl prejudicia, în acest caz nu poate fi vorba de abuzul inamicului ca autoritate ocupantă, căci nu el este subiectul, nu el este autorul care direct sau indirect s'ar fi pronunțat, ordonat sau executat un asemenea act în prejudiciul părții lezate.

2. În ipoteza când actul abuziv este săvârșit de o persoană particulară, pentru ca Decretul-lege 1480/917 să-și producă efectele, trebuie să se stabilească că acea persoană nu a avut rolul subiectiv ci că a fost numai instrumentul, interpusul inamicului, cu alte cuvinte că inamicul s'a servit de acea persoană pentru îndeplinirea scopurilor sale, iar nu dânsa de inamic, pentru realizarea vreunui beneficiu.

În acest din urmă caz, calea părții lezate îi este deschișă de procedura dreptului comun, ale cărei principii nu pot admite existența unei convențiuni lovită de nulitatea capitală a lipsei de consimțământ, iar nu calea sumară a Decretului-lege 1480/917 care nu-și poate avea aplicațiunea.

S'au ascultat din partea reclamanților Stolojan și Filipescu d-nii avocați Iosif Cohen și Em Pantazi și din partea pârâților Gutman și Georgescu-Fuerea d-nii avocați Neter, Postelnicu și Missir;

Noi Președintele:

Văzând petițiunea înregistrată la No 7167/919, din 29 Aprilie 1919, semnată de domnul Dinu Stolojan, în calitate de curator al averii rămasă de pe urma defunctei Anastasia Filipescu, pe părțile absenților Maria Stolojan, Ileana Filipescu, Dinu Filipescu și în calitate de administrator al averii dotale a soției sale Maria Stolojan, cum și d-l Grigore Filipescu prin care ambii reclamanții cer să se constate nulitatea convențiilor sub semnătura privată cu data de 28 Aprilie 1917 și 15 Februarie 1918, intervenite între defuncta Anastasia Gr. Filipescu și pârâțul Isidor Guttman pentru arendarea moșiei Orăști de sus (Pițigaia), cum și anularea contractului de subarendare a aceleiași moșii intervenit între Isidor Gutman și Dinicu Georgescu-Fuerea, contract autentificat de Tribunalul Ilfov, Secția Notariat sub No 1448 din 27 Martie 1918;

Văzând că reclamanții își întemeiază cererea formulată pe dispozițiunile Decretului-Lege No. 148) /917, care declară nule de drept și inexistente, actele, constituițiile de drepturi, urmărirea și orice alte măsuri luate de inamic direct sau indirect, cu călcarea convențiilor internaționale, precum și acelea care constituiesc un vădit abuz de drept în prejudiciul statului român sau persoanelor particulare române;

Văzând că din actele produse la dosar, precum și din desbaterile orale urmate în instanță, se constată în fapt următoarele:

La 19 Noembrie 1911, defunctul Nicolae Filipescu,

în calitate de mandatar al mamei sale Anastasia Filipescu, arendează d-lui Constantin Muscelanu moșia Orăști de Sus (Pițigaia), pe termen de șapte ani, începând de la 19 Noembrie 1911 până la 23 Aprilie 1919, cu prețul de 90.000 lei anual, plus toate dările către stat și comună;

Arendașul C. Muscelanu cesionând contractul lui Isidor Guttman, acesta intră în posesiunea și exploatarea moșiei în locul arendașului principal. După încheierea din viață a lui Nicolae Filipescu, în 1916, mama acestuia Anastasia Filipescu, proprietara moșiei, rămâne în raport direct de relațiuni de afaceri cu arendașul Isidor Guttman, de la care încasează câștigurile de arendă, conform contractului încheiat;

În timpul ocupațiunei de către inamic, intervine între Anastasia Filipescu și Isidor Guttman o convențiune sub semnătură privată, cu data de 28 Aprilie 1917, prin care se reduce arenda la suma de lei 65.000 lei anual. Tot prin această convențiune se prelungește durata contractului încă pe doi ani, adică până la 23 Aprilie 1921, cu arendă anuală pe noul termen de 70 de mii de lei;

La 15 Februarie 1918, între Anastasia Filipescu și Isidor Guttman intervine un nou act, prin care contractul se prelungește pe termen de 5 ani, în loc de 2 ani, adică până la 23 Aprilie 1924, majorându-se arenda la suma de 90.000 lei anual. Ulterior la 25 Martie 1918, Isidor Guttman subarendează moșia d-lui Dinicu-Georgescu-Fuerea prin contractul autentificat de Tribunalul Ilfov, secția notariat, la No. 1448 din 27 Martie 1918;

După încetarea din viață a doamnei Anastasia Filipescu, reclamanții Dinu Stolojan, curatorul averii moștenitorilor absenți și Grigore Filipescu, unul dintre moștenitori considerând că susmenționatele convenții ar fi nule de drept și inexistente, ca fiind făcute în mod indirect prin abuzul autorităților inamice ocupante au introdus înaintea Tribunalului, cererea al cărui obiect îl formează acest proces;

Având în vedere că reclamanții în revendicarea pretențiilor formulate și-au ales calea excepțională a Decretului-Lege No. 1480/917;

Considerând să susmenționatele convențiuni intervenite între defuncta Anastasia Filipescu și pârâțul Isidor Guttman ar fi izbite de nulitate, pentru motivul că încheierea acelor convențiuni a fost determinată în mod indirect și abuziv de autoritatea inamică ocupantă;

Având în vedere că atât din susținerile reclamanților cât și din administrarea probelor acestora, se vede a se stabili în fapt, că Isidor Guttman ar fi fost un agent al autorităților militare inamice și că, în această calitate, uzând și abuzând de relațiunile sale cu inamicul, a determinat pe defuncta Anastasia Filipescu de a încheia cele două convențiuni în prejudiciul său și folosul arendașului Guttman;

Considerând că pentru rezolvarea procesului dedus înaintea acestui Tribunal, în prealabil este chestiunea de a se ști: care este principiul fundamental din care s'a născut decretul lege No. 148) /917 și în ce anume cazuri urmează a-și produce urgentele și excepționalele lui efecte?

Înlăturând procedura dreptului comun și determinat de situațiunea anormală, creată de războiu, legiuitorul alarmat de abuzurile săvârșite de inamic contrar principiilor de drept internațional, a convențiilor intervenite între popoare pentru respectarea avutului public și particular, a decretat nulitatea de drept și inexistența unor asemenea acte de spoliațiune și a dat drept părților lezate, de a se adresa justiției în modul sumar și urgent prevăzut în art. 3 din susmenționatul Decret-Lege;

Motivele sunt explicate pe larg și în mod lămurit în referatul Ministerului de Justiție către Consiliul de Miniștri. Din întreg cuprinsul acestui referat se vede că intențiunea legiuitorului a fost de a înlătura efectele actelor abuzive, săvârșite de inamic, atât față de averea statului român cât și de aceea a particularilor, a ce-

țătenilor români. S'au avut în vedere atât actele abuzive săvârșite direct de către autoritatea inamică, ocupantă, cât și acele comise indirect de aceasta prin interpușii săi în ambele cazuri însă, este evident că legiuitorul a înțeles să declare nul și inexistent actul emanat de la inamic, fie că l'a săvârșit singur și direct, fie că s'a servit de ajutorul interpușilor săi. De aci urmează că în toate cazurile, inamicul trebuie să fie *autorul actului abuziv* comis cu sau fără ajutorul unui alt agent;

În cazul însă când o persoană particulară, s'a servit de autoritatea ce-i conferă relațiunile sale de prietenie sau de afaceri cu inamicul și abuzând de această situațiune a violentat voința unei alte persoane, pentru a-i smulge un consimțământ, la o convențiune, care evident îl prejudicia, în acest caz nu poate fi vorba de abuzul inamicului ca autoritate ocupantă, căci nu el este subiectul, nu el este autorul care direct sau indirect s'ar fi pronunțat, ordonat sau executat un asemenea act în prejudiciul părții lezate;

În ipoteza când actul abuziv este săvârșit de o persoană particulară, pentru ca Decretul-Lege No. 1480 să-și producă efectele, trebuie să se stabilească că acea persoană nu a avut rolul subiectiv, ci că a fost numai instrumentul, interpusul inamicului, cu alte cuvinte că inamicul s'a servit de acea persoană pentru îndeplinirea scopurilor sale, iar nu dânsa de inamic, pentru realizarea vreunui beneficiu ilicit;

În acest din urmă caz calea părții lezată îi este deschisă de procedura dreptului comun, ale cărui principii nu pot admite existența unei convențiuni lovită de nulitatea capitală a lipsei de consimțământ;

Decretul-Lege sub No. 1480, isvorit din considerațiunile arătate în referatul către Consiliul de Miniștri, care l'a precedat, desigur că nu a avut în vedere manoperile dolosive cu caracter civil sau penal, întrebunțate de indivizii de rea credință în cazuri izolate, ci de abuzurile inamicului ca *autoritate* sancționându-le pe acestea printr'un procedeu riguros și urgent;

Din referatul Ministerului de Justiție, care însoțește Decretul-Lege No. 1480 rezultă, citind aliniatele 4, 5, 6, 9, și 15, că legiuitorul, de câte ori vorbește de inamic îl consideră nu individual și izolat ca persoană, ci ca autoritate exercitându-și puterea de ocupant. În aliniatul 18 din referatul menționat, legiuitorul explică ce a voit să înțeleagă prin abuzul inamicului săvârșit *indirect*, arătând că măsurile contrarii convențiunilor internaționale au putut fi luate de vrășmaș *sub masca* fie a autorităților române, fie a oricăror alte persoane. Rămâne deci, nelindios, același sistem: *inamicul, autorul, interpusul, instrumentul*.

Considerând, deci, că acestea sunt principiile de drept pe care se întemeiază Decretul-Lege No. 1480, rămâne de examinat dacă în speța care formează obiectul cererii reclamanților Dinu Stolojan și Grigore Filipescu, Decretul-Lege invocat își are sau nu aplicațiunea;

Din însăși acțiunea așa cum e formulată, din susținerile orale, concluziunile scrise, precum și din administrarea probelor consemnate în dosar, rezultă că reclamanții tind a dovedi faptul că părătul Isidor Guttman, fiind în strânse legături de prietenie și de afaceri cu autoritățile inamice ocupante, a profitat de această situațiune pentru a intimida pe defuncta Anastasia Filipescu, determinând-o a semna două convențiuni contrarii intereselor sale. Se insistă, în special, asupra împrejurării că Isidor Guttman s'ar fi servit de căși-va militari ai armatei inamice, cari prin prezența lor în curtea casei unde domicilia defuncta Anastasia Filipescu, ar fi contribuit la violentarea consimțământului acesteia cu ocaziunea încheierii celor două convențiuni;

Fără a discuta temeinicia dovezilor administrate în acest scop, — întrucât însăși reclamanții determină rolul lui Guttman ca autor principal interesat în obținerea contractelor de arendare, autor care s'ar fi servit de militarii germani, ca mijloc de intimidare, de la distanță, pentru realizarea scopului urmărit;

Considerând că calificativul de agent al inamicului îi

atribue lui Guttman, spre a stabili relațiunile de afaceri ale acestuia cu ocupantul și că, în speță, pozițiunea lui Guttman nu-l poate confunda nici cu inamicul, nici cu interpusul care ar fi slujit interesele acestuia.

Că astfel fiind, chiar dacă în fond s'ar fi dovedit ca întemeiate aserțiunile reclamanților, cu privire la manoperile întrebunțate de Guttman, față de defuncta Anastasia Filipescu, pentru a-i violenta consimțământul, aceasta ar putea da loc la o acțiune pornită după principiile dreptului comun, iar nici de cum la acțiunea introdusă conform Decretului-Lege No. 1480, care nu-și poate avea aplicațiunea în speță;

Discuțiunea asupra Decretului No. 212 din 13 Decembrie 1918, prin care se interpretează articolul 3 din Decretul-Lege No. 1480, nu și poate avea de asemenea loc în speță, întrucât această interpretare se referă nu la aliniatul *b* din Decretul-Lege No. 1480, ci la aliniatul *c* care, după cum se arată în aliniatul 21 din referatul către Consiliul de Miniștri, se ocupă de transmisiunile subsecvente iar nu de convențiunile directe ca acelea intervenite între Anastasia Filipescu și Isidor Guttman;

Acest decret s'a dat pentru tranșarea cestiunei prăzilor de război, spre a se înlătura obiecțiunile celor care au cumpărat nu direct de la inamic, ci dela alte persoane intermediare prepuse ale inamicului;

În asemenea cazuri, Statul singur este în drept a uza de prevederile acestui Decret și a beneficia de efectele lui;

Asfel fiind, și pentru considerațiunile mai sus expuse, este inutil a se mai discuta în fapt cererea formulată de reclamanți, întrucât această cerere fiind fundamental neîntemeiată, în drept, urmează a fi respinsă ca atare

Pentru aceste motive, respinge etc.

(s) Paul Iliescu

Grefier, (s) V. Pavelin

TRIBUNALUL GORJ SECȚIA II

Audiența dela 10 Ianuarie 1919

Președinția d-lui I. MANESCU, judecător

Sentința civilă No. 1

Naționalitate. — Croați. — Dreptul lor de a fi considerați ca supuși ai unui stat aliat noă și de a face contestație pe baza Decretului-lege 3603 din 8 Decembrie 1918 dat pentru interpretarea și complectarea Decretului-lege 1480/917.

1. Croații fiind de origină jugo-slavă, sunt considerați ca supuși ai unui stat aliat cu noi și, deci, au dreptul de a face contestațiune conform art. 1 al. 3 din Decretul-lege 3603/918.

2. Anularea actelor de înstreinure și trecerea bunurilor sub administrația și folosința Statului, se operează de drept, în baza unei prescripțiuni juris et de jure, nesuscetibilă de probă contrarie și întemeiată pe abuzul sau spoliatiunea a cărui victimă a fost statul sau particularul în imposibilitate a-și apăra drepturile și avutut în timpul ocupațiunii forțate a inamicului.

Singura condițiune ce se cere pentru această prezumpțiune să se aplice, este numai ca actul să fi fost făcut de inamic, direct sau indirect (Decret 1480/917) sau de bună voe, chiar fără autorizația directă și oficială a autorității ocupante însă de supuși dușmani sau instituțiuni cari s'au creiat în timpul ocupațiunii și pentru cari există de asemenea prezumpțiuni că au făcut acte cari au sprijinit activitatea financiară și economică a inamicului (Decret 3603/918).

3. Deși convențiunile încheiate prin bună învoială în timpul ocupațiunii sunt valide, totuși ele intră sub dispozițiunile decretului-lege 3603/918, atunci când puterea ocupantă a intervenit la confecționarea actului.

Tribunalul deliberând:

Asupra contestației făcută în termen și în conformitate cu

dispozițiunile decretului lege No. 3613 din 3 Decembrie 1918 de Felix Pogorelț domiciliat în Tg. Jiu, Bulevardul I. C. Brătianu, prin care numitul contestator tinde la scoaterea de sub administrația și folosința statului a 107 m. c. trunchiuri de stejar și circa 250 m. c. trunchiuri de fag, lemne cumpărate de dânsul în vara și toamna anului 1918 dela serviciul silvic diu Petrești, Gorju, prin silvicultorul statului Constanținescu și un silvicultor austriac, din pădurea statului «Moi» situată în hotarul comuna Vlăduțeni;

Având în vedere susținerile contestatorului și actele din dosar;

Având în vedere art. 1 al. 3 al decretului lege No. 3603 din 8 Decembrie 1918, după care numai românii, supușii români și supușii aliați au dreptul de contestație pentru a dovedi că titlurile lor de achizițiune, nu intră în categoria celor enumerate în art. 1 al. 1; că dar, pentru administrabilitatea contestației, e necesar a să lua în cercetare naționalitatea contestatorului.

Considerând că din certificatul Prefecturii Poliției Craiova No. 17179/1918 se constată că contestatorul e de naționalitate Croat și de origine Jugo-Slav; că, e cunoscut, că pe baza principiului auto determinări popoarelor, Jugo-Slavi s'au constituit în stat independent cu tendința de a se alipi sau cel puțin confedera cu Serbia, astfel că contestatorul se poate considera ca supus al unui stat aliat cu noi și contestația sa urmează a să lua în considerare.

În fond:

Având în vedere că, pentru a paraliza politica de spoliațiune și exploatațiune sistematică în profitul său a bogățiilor de tot felul ale țării, pe care o făcea inamicul în teritoriul ocupat, legiuitorul din Moldova prin decretul 1480 din 9 Decembrie 1917, a declarat nule și neexistente orice acte de înstreinare și constituire de drepturi ordonate sau făcute de inamic, direct sau indirect, cu privire la bunurile mobile sau imobile aparținând Statului Român sau particularilor;

Considerând că pentru interpretarea și complectarea acestui decret, intervine noul decret No. 3603/1918 care referindu-se la toate transmisiunile și constituiri de drepturi privitoare la petrol, mine, paduri și tot ce constituie material lemnos, ce trece în administrația, conservarea, exploatațiunea și folosința statului român până la șase luni de la data încheierii păcii generale;

Considerând că atât anularea actelor de înstreinare cât și trecerea bunurilor sub administrația și folosința Statului, să operează de drept în baza unei presumpțiuni Juris et de Iure,

nesusceptibilă de probă contrară și întemeiată pe abuzul sau spoliațiunea a cărei victimă a fost statul sau particularul în imposibilitate a-și apăra drepturile sale;

Că singura condițiune care se cere pentru ca presumpțiunea să opereze e ca actul să fi fost făcut de inamic direct sau indirect (decret 1480/917) sau chiar de bună voie fără autorizația directă și oficială a autorității ocupante, însă de supuși români sau instituțiuni cari sa creat în timpul ocupațiunei etc și pentru cari există de asemenea presumpțiunea că au făcut acte cari au sprijinit activitatea financiară și economică a inamicului (Decret 3603/1918);

Considerând că analizând cumpărarea de material lemnos făcută de Pogorelț din pădurea statului «Moi» chiar numai din punct de vedere al decretului din 1917, nu să poate ajunge de cât la concluziunea că a făcut un act nul și neexistent căruia i să aplică sancțiunea treceri în administrația statului prevăzută în decretul din 918;

Considerând, în adevăr că viza pusă de silvicultorul austriac la finele tabloului chitanță cu care Pogorelț dovedește cumpărarea trunchiurilor de stejar și fag, probează până la evidență că înstreinarea, a fost făcută cel puțin indirect de inamic;

Că departe de a fi neechitabilă măsura nulității actelor de cari sa vorbit e din contra pe deplin justificată, căci legiuitorul trebuia să se înarmeze și pentru cazul când conducătorii ramurilor de administrație din teritoriul ocupat uitând de datoria lor ar fi dat, indiferent din ce motive, concursul sau sprijinul lor vrăjmașului țării (referatul la consiliul de Miniștri privitor la decretul No. 1480/1917).

Considerând că nu să poate susține ca Pogorelț a încheiat un contract «benevol» cu serviciul silvic. Român și ca urmare acest contract ar scăpa de sub aplicațiunea decretelor analizate, căci de și este adevărat că transacțiunile încheiate prin bună învoială în timpul ocupațiunei între români, supuși români sau aliați sunt valide, totuși alta este soluțiunea când puterea ocupantă a intervenit la confecționarea actului, ca în speță.

Considerând că alegațiunea contestatorului că materialul lemnos cumpărat era destinat pentru vase de doage, e fără importanță în cauză, căci, după cum sa stabilit, ne găsim în fața unei presumpțiuni legale care urmează să-și primească aplicațiunea;

Pentru aceste motive redactate de d. Magistrat stagiar Toma Făureșcu, Tribunalul respinge contestația.

(ss) I. Mănescu; Stelian Ionescu

REZUMATELE JURISPRUDENTEI INALTEI NOASTRE CURTI DE CASATIE

CASATIE S. I

*Recurrenta Maria Zoltu prin d-l avocat P. Poni;
Intimat N. Atanasiu prin d-l avocat Periamu.*

Contract de misitie. — Obligația misitului. — Când are drept la comision?

1. Când este vorba de plata unui comision, contractul intervenit între părți este un contract nenumit, înrudit cu locațiunea de servicii, în care acel ce prestează servicii are obligația de a interveni pe lângă părți, ca una din ele să vândă și cealaltă să cumpere lucrul oferit spre vânzare. Această obligație din partea misitului este de esență contractului de misitie. Deși este adevărat că, în virtutea libertății convențiilor părțile pot conveni ca acela care prestează servicii să n'ailă și obligația de a stărui pe lângă vânzător și cumpărător ca vânzarea să se facă prin intermediul său, însă dacă tribunalul recunoaște unui reclamant dreptul la comision, prin aceasta tribunalul se referă la principiile care guvernează contractul de misitie.

Prin urmare, tribunalul stabilind că un asemenea contract a fost încheiat între părți, îl denaturează atunci când, pentru a obliga pe părât la plata comisionului, constată că părâtul n'avea obligația de a stărui ca vânzarea să se facă prin intermediul său. (Casatie I, decizia 14 din 17 Decembrie 1917, prin care s'a casat sentința Trib. Ilfov s. II 423/916).

*Recurrent Albert Polak prin d-l avocat Birnberg;
Intimat Marin P. Amărășteanu prin d-nii avocați N. și Aurel Alexandrescu.*

Legea măsurilor excepționale. — Contract de închiriere. — Spor de chirie. — Reducere pe baza legii măsurilor excepționale. — Pedepsirea proprietarului la amendă. — Caracterul penal al acestei amende. — Nereetroactivitatea legilor. — Art. 35 legea măs. excepționale comb. cu Art. 1 Cod civil.

2. Art. 35 al. ultim din legea chiriilor din 6 Aprilie 1916, consideră ca contravențiune orice spor de chirie și

prevede ca sancțiune pelângă reducerea chiriei și o amendă egală cu sporul pe un semestru în folosul Familiei Luptătorilor; amendă care are un caracter penal.

Când însă sporul chiriei s'a făcut pe baza unui contract care are o dată anterioară promulgării legii excepționale, penalitatea nu-și poate avea aplicarea decât pentru faptele comise sub imperiul legilor care le edictează, iar nu și pentru faptele comise în trecut, când părțile nu puteau cunoaște și nu erau ținute să se conducă decât de legile existente în acel moment.

Principiul neretroactivității, de altfel, se învederează, în speță, din însuși textul art. 35 din leg. măs. excepționale care prevede clar că contravențiunile, cu începere din ziua promulgării legii, vor atrage pedeapsa amendei; prin urmare, sporul făcut printr'un contract anterior nu poate fi considerat ca contravenție la lege. (Cas. I, decizia 40 din 6 Martie 1919, prin care s'a casat, fără trimitere, sentința Trib. Ilfov s. III 538/916).

CASAȚIE S. II

Recurent *Georghe Jalbă* prin d-l avocat *Chiriacescu Gh.*

Opoziție. — *Dacă partea care a răspuns la strigarea pricinei sale și în urmă s'a retras, fără a se apăra, mai are drept de opoziție? — Soluție negativă.* — Art. 182 pr. penală și art. 148 pr. civilă.

1. Nu se dă hotărâre în lipsă de cât contra părții care nu se înfățișează, adică aceleia care nu răspunde la strigarea pricinei, indiferent dacă după ce a făcut act de prezență s'a retras și nu s'a apărat de loc, sau s'a apărat numai asupra unor incidente, de oarece în sistemul procedurii noastre—art. 182 pr. pen. complectat cu 148 pr. civ.—nu se admite deosebire între lipsa prin prezențare și lipsa prin apărare.

Prin urmare, dacă inculpatul s'a prezentat înaintea instanței de fond și a cerut, mai înainte de orice cercetare a pricinei, să se suspende judecata până la terminarea războiului, pe motiv că este mobilizat, iar instanța de fond i-a respins cererea, faptul că dânsul în urma respingerii incidentului s'a retras din ședință nu-i poate da dreptul să atace cu opoziție sentința dată în lipsă, dacă se constată că după retragerea sa procesul a fost desbătut audiindu-se martorii și ascultându-se concluziile Ministerului public. (Cas. II, decizia penală 787 din 12 Mai 1919, prin care s'a respins recursul contra deciziei 103/918 a Curții de Apel Iași s. I.)

Recurentă *Ecaterina Moiescu* prin d-l avocat *P. Sadoveanu.*

Contravențiune. — *Proces-Verbal dresat de verificatorii de măsuri și greutateți. — Dreptul acordat acestor funcționari de a investi direct instanța penală cu judecarea contravențiunilor constatate de dânsii.* — Art. 1 din Legea pentru aplicarea sistemului metric de măsuri și greutateți și art. 290 din Reg. acestei legi.

2. Conform. art. 31 din legea măsurilor și greutateților și 290 din reg. acestei legi, verificatorii de măsuri și greutateți au nu numai calitatea de a constata contravențiunile la lege, dar și dreptul de a înainta procesele lor verbale instanțelor de judecată și a cere aplicarea pedepsei.

Acest drept de a se investi instanțele judecătorești

cu acțiunea publică de către acești agenți, constituie o excepție la regula generală după care numai funcționarii însăreinați cu oficiul ministerului public au exercițiul acțiunii publice. (Cas. II decizia penală 789 din 12 Mai 1919, prin care s'a respins recursul făcut contra deciziei 218/918 a Curții de apel Iași s. I.)

CASAȚIE S. III

Recurentă *Societatea pentru distrib. produselor petrolului* prin d-l Inginer *N. Zamne.*

Intimat *Ad-ția Financiară Neamț* prin d-l avocat *M. Paraschivescu.*

Comisie de apel. — *Compunerea ei cu administratorul financiar ca delegat al fiscoiului. — Legalitatea constituirei. — Art. 11 l. constat. contrib. directe.*

1. Spre deosebire de art. 11 din vechea lege pentru constatarea contrib. directe, care oprea ca delegatul fiscoiului în comisia de apel să poată fi un funcționar al Ministerului de Finanțe, noua dispozițiune a art. 11 din legea modificatoare din Martie 1913 prevede că comisia de apel se compune, pe lângă președintele tribunalului și un delegat al contribuabililor și dintr'un delegat al fiscoiului, fără să mai facă vre-o restricție în această privință.

Așa dar, sub imperiul noii legi, Comisia de apel este legal constituită cu administratorul financiar, ca delegat al fiscoiului. (Cas. III dec. fiscală 126 din 25 Mai 1916, prin care s'a respins recursul contra dec. com. de apel din jud. Neamț No. 348/916.)

Recurent *Ministerul de Interne* prin d. avocat *C. Orănescu*; Intimat *E. Mavromatis* prin d-nii avocați *B. Cernea, T. Stelian și P. Sion.*

Recurs în Casație. — *Termen. — Obligarea recurentului a produce dovada până la ziua înfățișării că recursul l'a făcut în termen. — Art. 53 din legea org. a Curții de Casație.*

2. În conformitate cu art. 53 din legea organică a Inaltei Curți de casație, pentru ca un recurs în contra decisiunilor date după dreptul comun să fie luat în cercetare, recurentul este obligat ca până la ziua înfățișării să facă dovada că la introdus în termen. Această dovadă, în cazul când decizia s'a comunicat dar lipsește dovezile de comunicare, se face printr'un certificat al Corpului de portărei, în care se prevede data comunicării. (Cas. III, decizia 208 din 16 Iunie 1919, prin care s'a anulat recursul contra deciziei C. apel Iași 24/918).

A apărut în editura „Curierului Judiciar“, ediția II-a

REGULAMENTUL HOTARNICIILOR

ȘI

REGULAMENTUL SPECIAL PENTRU HOTARNICIA IZLAZURILOR COMUNALE

cu circularile ministeriale, legiuirile vechi și formulare. adnotat cu doctrina și jurisprudența Română și streină de d-l **VI. Mavrodineanu.**

Retipărint numerile și tablele de materii ce ne lipseau, suntem în măsură a servi la cerere colecțiuni complete din *Curierul Judiciar* pe anii 1900 până la 1916 inclusiv. Fiecare an complet cu tabla lui de materie, se vinde pe prețul de 50 lei.